

dr hab. Jacek Ścibor, prof. UR

Rzeszów 18.02.2021

dziedzina: sztuki muzyczne

dyscyplina: wokalistyka

Uniwersytet Rzeszowski/ Instytut Muzyki

**Ocena dorobku artystycznego i dydaktycznego
oraz dzieła artystycznego Pana dr Grzegorza Kołodzieja
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego sztuki**

Zleceniodawca opinii

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina. Pismo z dnia 01 grudnia 2020 r. w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Grzegorzowi Kołodziejowi w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne RDA/531/5/2020.

Do zlecenia dołączono:

1. Kopię pisma Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej UMFC prof. dr. hab. Pawła Łukaszewskiego z dnia 01 grudnia 2020 r.
2. Dokumentację Kandydata w wersji elektronicznej
3. Dzieło artystyczne Kandydata utrwalone na płycie CD

Pałłasz – Czyż – Baird – Łukaszewski

Polska Liryka Wokalna

Grzegorz Piotr Kołodziej - baryton

Filharmonia Kameralna im. W. Lutosławskiego w Łomży

Jan Miłosz Zarzycki - dyrygent

Podstawowe dane o kandydacie

Grzegorz Piotr Kołodziej jest absolwentem Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Gdańsku im. St. Moniuszki w klasie prof. Ryszarda Minkiewicza (dyplom z wyróżnieniem). Naukę śpiewu rozpoczął w Państwowym Zespole Pieśni i Tańca „Śląsk”, a kontynuował w Studiu Wokalno-Aktorskim im. Danuty Baduszkowej w Gdyni. Jest śpiewakiem operowym z wieloletnim doświadczeniem scenicznym. Jednocześnie zajmują się terapią głosową i logopedią. Bywa również lektorem. Doktor sztuki muzycznej w dziedzinie

wokalistyka na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie (2011), adiunkt w Katedrze Logopedii Uniwersytetu Gdańskiego (od 2012)

Ponadto absolwent Podyplomowego Studium Logopedycznego UG w Gdańsku (2003).

Przebieg pracy zawodowej dr. Grzegorza Piotra Kołodzieja przedstawia się w sposób następujący:

- 1989-1992 Państwowy Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. St. Hadyny
- od 1996 czynna działalność artystyczna jako śpiewak operowy
- 1999-2002 solista Państwowej Opery Bałtyckiej w Gdańsku (od 2002 występy gościnne)
- 2001-2003 Gdańskie Szkoły Autonomiczne – logopeda
- 2003-2005 Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna „Osiek” w Gdańsku – logopeda
- 2003-2004 Wyższa Szkoła Humanistyczna w Gdyni – wykładowca przedmiotu: „Podstawy emisji głosu”
- 2003-2010 Kolegium Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych Uniwersytetu Gdańskiego – wykładowca
- od 2004 Podyplomowe Studium Emisji i Higieny Głosu UG – wykładowca
- 2005 Young Digital Planet – wydawnictwa interaktywne – lektor podczas realizacji programów logopedycznych
- od 2008 Podyplomowe Studium Logopedii Medialnej UG – wykładowca
- 2010 pracownik Katedry Logopedii UG
- od 2012 adiunkt w Katedrze Logopedii UG
- od 2013 Prowadzenie zajęć pt.: „Dykacja i interpretacja tekstu” w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. F. Nowowiejskiego w Gdańsku (nauczyciel mianowany)

Jego zainteresowania naukowe oscylują wokół emisji głosu mówionego i jej związków ze śpiewem, logopedią medialną oraz dykcją w mowie i śpiewie.

Ocena autoreferatu

Pan Grzegorz Piotr Kołodziej w swoim autoreferacie przedstawia nam siebie jako artystę, naukowca i dydaktyka. Każdy z wątków zawarty na piśmie stanowi niejako odrębny szkic na temat Jego osoby. Co ważne! każdy z nich wiąże się w skoncentrowaną całość wokół jednej nadrzędnej muzycznej idei.

Styl autoreferatu ujmuje swoją prostotą, bezpośredniością, nosi znamiona żywej mowy. Sprawia wrażenie interesującego wykładu bądź prelekcji. Autor pisze o swoich fascynacjach, przygodzie z muzyką wokalną, swoich obserwacjach i spostrzeżeniach. Przywołuje nazwiska osób, których działalność najbardziej związana jest bądź też była ze sceną muzyczną (m.in. Ryszard Karczykowski, Wojciech Drabowicz, Fedora Barbieri, Piotr Kusiewicz, Ryszard Minkiewicz, Krystyna Szostek-Radkowa, Gerard Kahry, Mirosław Jacek Błaszczyk, Jerzy Katlewicz, Tomasz Bugaj, Michał Nesterowicz, Kai Bumann). Przywołane przez Habilitanta

postacie kształtowały między innymi Jego wrażliwość, gust muzyczny, umiejętności. Dzięki tym osobom nabierał doświadczenia i kompetencje zawodowe.

Wiadomą rzeczą jest, że piórem nie da się do końca przekazać tego wszystkiego co składa się na sukces artysty opery i operetki. Zatem doktor Grzegorz Piotr Kołodziej dodatkowo w sposób staranny przybliżył nam udokumentowaną chronologicznie działalność popartą licznymi plakatami, podziękowaniami, nagrodami etc. co w znacznej mierze przyczynia się do uwiarygodnienia każdej z naszych recenzji na temat Jego osoby.

Ocena dołączonego dzieła artystycznego

Osiągnięcie artystyczne dr. Grzegorza Piotra Kołodzieja wskazane w Jego wniosku habilitacyjnym to płyta CD

Pałłasz – Czyż – Baird – Łukaszewski

Polska Liryka Wokalna

Grzegorz Piotr Kołodziej – baryton

Filharmonia Kameralna im. W. Lutosławskiego w Łomży

Jan Miłosz Zarzycki – dyrygent

Nagrania płyty dokonano w Sali Koncertowej Filharmonii Kameralnej im. W. Lutosławskiego w Łomży w dniach 20-22 czerwca 2012 roku.

Reżyseria dźwięku, montaż i mastering – Andrzej Brzoska

Projekt graficzny i skład – Krzysztof Kubicki

Redakcja - Paweł Łukaszewski

Tłumaczenia – Elżbieta Krajewska, Michał Kubicki

Zdjęcia – Jerzy Haberek, Tomasz Pijanowski

Wydawca: Musica Sacra Edition (038)

Płyta zawiera następujące utwory:

1-7 Edward Pałłasz (*1936)

Ballady Franciszka Villona (1990) na baryton i orkiestrę smyczkową w przekładzie Tadeusza Boya-Żeleńskiego

1. W trzydziestym życia mego lecie	2:39
2. Ballada Villona do swej miłey	2:59
3. Ballada piękney płatnerki do dziewcząt letkiego obyczaju	3:09
4. Piosnka lub raczey rondo	4:03
5. Szczęśliw, kto nie zna co te rany	3:21
6. Ballada o Villonie i Grubey Małgoŝce	5:44
7. Day Bóg spoczynek zasłużony	3:04
8. Henryk Czyż (1923-2003)	
Canzona di barocco (1983) na orkiestrę smyczkową	5:57

9-12. Tadeusz Baird (1928-1981)

4 Sonety miłosne (1969) na baryton, smyczki i klawesyn do słów Williama Shakespeare'a w przekładzie Macieja Słomczyńskiego

9. Sonet 23 Spójrz, co tu ciche serce wypisało...	2:40
10. Sonet 91 Drwię, mając Ciebie, z ludzkiej pychy...	1:57
11. Sonet 56 Słodka miłości...	2:57
12. Sonet 97 Jakże podobna zimie jest rozłąka...	3:05

13-15 Paweł Łukaszewski (*1968)

Elogium - pomordowanym w Katyniu (2002) na baryton, wiolonczelę, dzwony i orkiestrę smyczkową do słów Jerzego Wojtczaka-Szyszkowskiego

13. Afflicta	5:32
14. Cruenta	2:09
15. Vulnerata	2:57
Łączny czas nagrania:	52:14

Płyta uzyskała nominację do Fryderyka 2014 w kategorii muzyki poważnej: Album Roku – Recital Solowy

„Uważam, że w przypadku działalności artysty- odtwórcy istotne jest znalezienie równowagi między realizacją zamierzeń twórcy, a realizacją subiektywnych, indywidualnych elementów interpretacji tego zapisu, wyobraźni i osobowości wykonawcy.”

(Robert Skiera)

W notach biograficznych twórców muzyki składającej się na płytę zatytułowaną Polska Liryka Wokalna wyczytujemy bardzo istotne informacje mające znaczenie dla wokalisty i tak: Edward Pałłasz (1936-2019) – kompozytor i muzykolog, twórca muzyki teatralnej i filmowej. Laureat wielu konkursów kompozytorskich. Niegdyś dyrektor naczelny i artystyczny Warszawskiej Opery Kameralnej.

Henryk Modest Czyż (1923-2003) – dyrygent Opery im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu, Opery w Warszawie. W swoim rozległym repertuarze dużo miejsca poświęcał muzyce oratoryjnej. Współpracował z Krzysztofem Pendereckim dyrygując prawykonaniem takich utworów jak: *Pasja, Dies irae, Diabły z Loudun*. Henryk Czyż jest twórcą oper, które to mają własne miejsce w pejzażu polskiej muzyki XX w.

Tadeusz Baird (1928-1981) to kompozytor dzieł instrumentalnych i wokально-instrumentalnych oraz muzyki filmowej. Cechą charakterystyczną twórczości Bairda jest kontemplatywna liryka, silny emocjonalizm, który widoczny jest choćby w 4 sonetach do słów Williama Shakespeare'a. Paweł Łukaszewski (1968) kompozytor i pedagog. Kompozytor niezliczonej ilości dzieł chóralnych oraz wokально- instrumentalnych. Laureat szeregu nagród krajowych i zagranicznych.

Fenomenem tego działania jest fakt, że każdy z kompozytorów zbliża nas wokalistów jeszcze bardziej do siebie poprzez swoją urzekającą twórczość wokально-instrumentalną, doświadczenie kompozytorskie, pełnione funkcje dyrygentów jak i szefów artystycznych oper. Śpiew łączy ludzi, stąd rodzina artystów darzy się szacunkiem, wzajemnym zrozumieniem i zainteresowaniem. Jak sam Tadeusz Baird mówi o 4 Sonetach miłosnych: *Te okazjonalne utwory cieszą się istotnie o wiele trwalszym życiem niż wiele innych, do których przywiązywałem większą wagę.*

Ewolucja w sztuce kompozycji jest wciąż rzeczą fascynującą niejednego twórcę. Charakterystyczny materiał brzmieniowy dla każdego kompozytora z osobna przykuwa uwagę słuchacza. Staje się ekstraktem wrażenia kolorystycznego czy też emocjonalnego. Każda z kompozycji zawarta na płycie cechuje się bogactwem swoich możliwości, jakie przynosi nam dzisiaj styk paru epok zarówno w czasie jak i przestrzeni.

W książeczce płytowej „Polska Liryka Wokalna” stanowiącej dzieło artystyczne Grzegorza Piotra Kołodzieja co do kompozycji Edwarda Pałlasza czytamy: *Mamy do czynienia ze stylizacją, ale mającą za wzór bardzo ogólną i raczej daleką od konkretnego wizję muzyki dawnej.* Sam Henryk Czyż na temat Cancona di barocco pisze: *„I tak się bawię tymi stylami. Więc są to pastisze, które mają coś z persyflażu, tylko persyflaż ma odcień pejoratywny, jakby naśmiewania się. Tutaj nie ma naśmiewania, jest korzystanie, obracanie się w pewnej konwencji, którą staram się wzbogacać własnym, indywidualnym jakimś akcentem, wydaje mi się rozpoznawalnym.”* Na temat 4 Sonetów miłosnych można natomiast wyczytać: *W muzyce stosuje Tadeusz Baird bardzo wyraźnie zabiegi archaizacyjne, komentując jednak jakby tradycyjne struktury dźwiękowe ze swojej własnej, XX-wiecznej perspektywy.*

Historia muzyki porządkuje wszystko swojej hierarchii. Każdej nowej rzeczy nadaje niepowtarzalne oblicze tak jak to się ma z dziełami Pałlasza, Czyża, Bairda czy Łukaszewskiego. W sztuce jest miejsce dla eklektyków jak i dla konserwatystów. Każdy dobry twórca nie musi martwić się o osąd własnej osoby. Analizowane kompozycje, ciekawy dobór a następnie ich wykonanie przez Grzegorza Piotra Kołodzieja stają się tym samym dla nas *signum temporis*. Interpretacje poszczególnych utworów są przemyślane. Świetnie rozplanowane oddechy, wszelkie zawieszenia, niuansy dynamiczne, szlachetność brzmienia głosu, czystość intonacyjna zasługują na szczególną uwagę i godne są podkreślenia. Oprócz warstwy muzycznej szczególną uwagę należy zwrócić na bogatą warstwę tekstową. Słychać, że warstwa słowna oprócz muzycznej stała się dla śpiewaka priorytetem. Interpretacja wokalna każdej kompozycji zawiera w sobie oddzielnie przemyślane emocje, swój klimat, wyraz oraz charakter. Wspaniale z wyczuciem łączy śpiewak odświętną tradycję z awangardą. Ta różnorodność zmusza zarówno artystów jak i odbiorców do czerpania muzycznej strawy z różnych manufaktur.

Muzyka w swej historii przeżywa mutację, odrywa się niejednokrotnie od tradycji.

Tonalność wyczerpała dziś swoje możliwości na rzecz poszukiwań twórczych. Owe kompozycje grane przez orkiestrę w inny sposób niż ten tradycyjny jak melodyka, rytmika metryczna, forma, harmonia itd. ... ukazuje nam nowe źródło dźwięków w swojej nowej ekspresyjności i kolorystyce. Interpretacje tych utworów stają się bliskie, zrozumiałe współczesnemu odbiorcy,

oddziałują na temperament i wrażliwość osoby zaangażowanej w przekaz artystyczny pana Grzegorza Piotra Kołodzieja.

Na uwagę zasługuje również orkiestra, która prowadzona jest w sposób zamierzony. Jej brzmienie jest zwarte i przekonujące. Niezachwiana pewność wykonania z idealnie dobranymi tempami przydają kompozycjom klarowność, co przekłada się na doskonale brzmiącą całość. Śpiewak buduje interpretację wraz z orkiestrą oraz dyrygentem, która towarzyszy mu we właściwych proporcjach, niekiedy przejmując narrację. Sztuka dyrygentury Jana Miłosza Zarzyckiego jest przepojona świadomością sensu muzyki wokально-instrumentalnej.

Koncepcja płyty bardzo interesująca, dobór utworów tworzą spójność i logiczną całość. Taka płyta jak Polska Liryka Wokalna w wykonaniu Grzegorza Piotra Kołodzieja, łomżyńskich filharmoników pod batutą Jana Miłosza Zarzyckiego chronią naszą kulturę przed uniformizacją.

Ocena osiągnięć artystycznych

Absolwent Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Gdańsku w klasie prof. Ryszarda Minkiewicza (dyplom z wyróżnieniem). Laureat Nagrody Specjalnej za najlepsze wykonanie utworu polskiego na VIII Konkursie Wokalnym im. Ady Sari w Nowym Sączu (1999r.), a także Nagrody Głównej (recital w Londynie) pierwszej edycji Muzycznego Forum Młodych Gdańsk 2005 r. Uczestnik licznych wokalnych kursów mistrzowskich: Ryszarda Karczykowskiego, Krystyny Szostek-Radkowej, Wojciecha Drabowicza, Gerarda Kahry (Austria), Fedory Barberi (Italia), Haakana Hagegaarda (Szwecja). Stypendysta Prezydenta Miasta Gdańska (1999 r.).

Grzegorz Piotr Kołodziej zadebiutował jako student wykonując Stabat Mater J. Haydna pod batutą M.J. Błaszczyka (Filharmonia Częstochowska 1996 r.). Debiutem operowym była partia Figara w Cyruliku Sewilskim G. Rossiniego na deskach Opery Bałtyckiej, poprzedzona rolą Oniegina (przedstawienie dyplomowe 1999 r.). Od tego momentu Grzegorz Piotr Kołodziej zaczął współpracę z Operą Bałtycką, Operą Narodową w Warszawie oraz z Filharmonią Bałtycką, Częstochowską, Lubelską, Sudecką, Orkiestrą Symfoniczną Izmiru (Turcja), Cappellą Gedanensis, Operą Dolnośląską, Teatrami Muzycznymi w Gdyni i w Lublinie. Koncertował w kraju oraz za granicą. Współpracował z takimi dyrygentami jak: Jerzy Katlewicz, Tomasz Bugaj, Łukasz Borowicz, Mirosław Jacek Błaszczyk, Michał Nesterowicz, Kai Baumann, Manfred Honeck (Austria).

We wrześniu 2002 r. artysta uczestniczył w realizacji opery Cosi fan tutte W.A. Mozarta zorganizowanej przez Operą Island na wyspie Bornholm przy współpracy Opery Covent Garden i Nordisk TV. Od 2004 roku Grzegorz Piotr Kołodziej wykonuje również utwory z repertuaru kaszubskiego, co zaowocowało nagraniem płyty z pieśniami Kaszub Południowych, która ukazała się w kwietniu 2007 r. W tym samym roku artysta rozpoczął współpracę z Teatrem Wielkim – Operą Narodową w Warszawie, gdzie z ogromnym powodzeniem zadebiutował partią Papagena w spektaklu „W krainie czarodziejskiego fletu” do muzyki W.A. Mozarta pod batutą Łukasza Borowicza. W Operze Narodowej zaśpiewał również partie: Bardosa w Zabobonie Kurpińskiego, Stanisława w Verbum Nobile St. Moniuszki, Dancaira w Carmen G. Bizeta. W roku 2008 na zaproszenie Polskiego Ośrodka

Spółeczno-Kulturalnego w Londynie, śpiewak uczestniczył w realizacji opery *Verbum Nobile* St. Moniuszki wykonując partię Pana Marcina. W 2009 r. na scenie Opery Krakowskiej zadebiutował w roli Don Giovanniego. Artysta nie stroni od różnych gatunków muzycznych. Występuje również w musicalu *Wichrowe Wzgórza* czy w operetce *Księżniczka Czardasza*. W Operze Bałtyckiej można podziwiać go w partiach: Boniego w *Księżniczce Czardasza*, Figara w *Weselu Figara*, Yamadori w *Madame Butterfly*, Homonaya w *Baronie cygańskim* oraz Janusza w *Halce*.

Ocena osiągnięć dydaktycznych i naukowych

Zainteresowania dydaktyczne i naukowe Habilitanta to: emisja głosu mówionego i jej związki ze śpiewem, logopedia medialna, dykcja w mowie i śpiewie.

Jest autorem licznych publikacji, są to:

1. artykuły w czasopismach

- „Oddech jako istotny element pracy nad głosem”. *Forum logopedy*, Nr 2, s. 54-56.(2014).
- „Elementy klasycznej techniki wokalne w procesie doskonalenia głosu mówionego”. *Konteksty Pedagogiczne*. Numer 2(5)2015, s.77-88. (2015)
- „Ćwiczenia oddechowe w terapii mowy rozszczepowej” artykuł w czasopiśmie *Forum Logopedy* (wydawca Forum Media Polska Poznań, pod patronatem Polskiego Związku Logopedów) Nr 18, marzec 2017

2. rozdziały w książkach

- „Zanim przestaniesz mówić, ... czyli głos naszym narzędziem pracy”, R. Majzner (red.), *Muzyka w przestrzeni edukacyjnej/ Emisja głosu w kształceniu wokalistów, aktorów i nauczycieli*. Bielsko-Biała: Wydawnictwo Naukowe ATH, s.49-60, (2015).
- „Dbałość artykulacyjna w śpiewie – wybawienie czy udręka?” W: *Kształcenie wokalne / pod red. nauk. Bogumiły Tarasiewicz*. Zielona Góra : Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego. s. 143-151, (2016)
- „Z doświadczeń pedagogów - specyfika kształcenia emisji głosu na poziomie średnim i wyższym szkolnictwa artystycznego” [w:] R. Majzner, E. Kochanowska, E. Zawada (red.), *Edukacyjne konteksty doświadczania świata sztuki*. Wydawca Studio MOT, Kraków, s. 231 – 244, (2017)
- „Profilaktyka oddechowa dla osób w wieku senioralnym - omówienie, sondaż diagnostyczny, zalecenia praktyczne”, [w:] *Gerontologopedia*, (red.) W. Tłokiński, S. Milewski, K. Kaczorowska-Bray. Gdańsk: Harmonia Universalis, s. 307-334. (2018)

3. recenzje wydawnicze

- Recenzja książki pt. *LOGOPEDIA ARTYSTYCZNA*, (pod red. dr B. Kamińskiej i prof. S. Milewskiego Wyd. Harmonia, Gdańsk 2016) [w:] *Forum logopedyczne* nr 25 (2017), PTL Oddział Śląski, Katowice, s. 247 – 252

4. publikacje w wydawnictwach internetowych

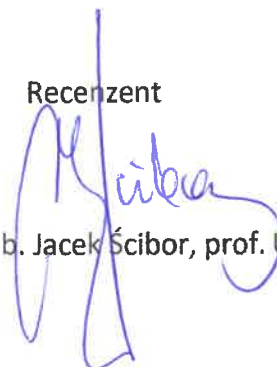
- Artykuły hasłowe w: Encyklopedia logopedii, E. Łuczyński (red.): <http://encyklopedialogopedii.pl/>
- Mów, czytaj, wygłaszaj... Kurs emisji głosu dla nauczycieli Kurs internetowy - dostępny na stronach Wydawnictwa Operon (od 2015 r.) składający się z 5 modułów (relaksacja, oddychanie w mowie, fonacja, artykulacja, higiena i profilaktyka głosu)

Konkluzja

Jak wynika z analizy przedstawionej dokumentacji oraz oceny procesu kształcenia, doksztalcenia, doskonalenia wiedzy i umiejętności w zakresie sztuki, postrzegam osobę Habilitanta jako wszechstronnie przygotowanego artystę, pedagoga jak i pracownika nauki. Osiągnięcia doktora Grzegorza Piotra Kołodzieja stanowią nie tylko znaczny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej, są również ich efektywnym przełożeniem na sferę nauki, dydaktyki jak i upowszechniania wysokiej kultury.

Osiągnięcia dorobku doktora Grzegorza Piotra Kołodzieja **przyjmuję, akceptuję i popieram** Jego wniosek o przyznanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Recenzent

dr hab. Jacek Ścibor, prof. UR